

Febelfin in 2023:
een terugblik op een
uitdagend jaar voor
de financiële sector

Volg Febelfin online en via sociale media en blijf op de hoogte van het laatste nieuws binnen de sector!

www.febelfin.be

INHOUD

Voorwoord	4
Kerncijfers	5
Wat is de rol van Febelfin	6
1. Financiering van de Belgische economie	8
Particulieren ondersteunen	9
Bedrijven ondersteunen	11
Zorgen voor een stabiel en solide kader om de maatschappelijke doelstellingen te verwezenlijken	11
2. Duurzame samenleving	13
Een sector die de ecologische transitie vergemakkelijkt	14
Duurzaam financieren: strengere regels	16
3. Betrouwbare, efficiënte en veilige economie	17
Fraudepreventie: een blijvend engagement	18
Online veiligheid: samenwerking en tools	20
De strijd tegen witwassen	21
4. Innovatieve en digitale samenleving	22
Innovatieve betaalsystemen	23
Evolutie van de financiële markten en infrastructuren	25
5. Inclusieve samenleving	26
Digitale inclusie: een prioriteit	27
Financiële educatie op de voorgrond	28
Toegang tot bankdiensten	29
De sector als werkgever: verantwoordelijk en toegewijd	30
6. Partner in Europa	33
De sector en Europa: het Belgisch voorzitterschap en de regelgevingsdynamiek	34
Bijlage: het duurzaamheidsverslag van Febelfin	35

Voorwoord

Elk jaar in maart heb ik het genoeg om de realisaties van Febelfin voor te stellen. Ondanks de vele uitdagingen op maatschappelijk, politiek en economisch vlak in 2023, kunnen we opnieuw een mooi verslag voorleggen. In dit document delen we ons traject, onze belangrijkste projecten en verwezenlijkingen.

Dit kon uiteraard niet gerealiseerd worden zonder de uitzonderlijke inzet van het Febelfin team en met de daadkrachtige ondersteuning van onze leden.

Dit verslag werd opgebouwd aan de hand van enkele domeinen waarin de financiële sector een belangrijke maatschappelijke rol vervult. We bekijken onder andere hoe de Belgische banken een sleutelrol spelen door de **economie te financieren** en hun klanten zo actief te ondersteunen. De financiële sector zet zich ook in voor **duurzaamheid** door gezinnen en bedrijven te begeleiden in de transitie naar een meer duurzame samenleving. Ook **veiligheid en soliditeit** zijn topprioriteiten, met een felle strijd tegen witwaspraktijken en online fraude. De Belgische banksector staat bekend voor zijn **innovatie** en past zich voortdurend aan aan de digitale evolutie. Hij stimuleert bovendien digitale inclusie, financiële educatie en ondersteunt diversiteit in het bedrijfsleven. Daarbij wordt actief geluisterd en ingespeeld op diverse **maatschappelijke behoeften**. Tot slot volgt de sector actief alle **Europese** ontwikkelingen en regelgeving.

Deze essentiële punten waren de hoeksteen van onze activiteiten in 2023, en ook in 2024 zal hierop verder gebouwd worden. In dat opzicht belooft 2024 een intensief jaar te worden. Voor ons land is dit een scharnierperiode: België is voorzitter van de Raad van de Europese Unie en we bevinden ons aan de vooravond van de Europese, federale, regionale en zelfs lokale verkiezingen. De financiële sector is klaar om zijn rol te spelen en om met de verschillende bevoegdheidsniveaus in België op deze domeinen samen te werken. Als essentiële schakel in het economisch gebeuren wil de financiële sector haar rol als gesprekspartner verder versterken. In deze uitdagende periode met complexe economische, geopolitieke en maatschappelijke uitdagingen is het van essentieel belang om een sterke, gezonde en innovatieve financiële sector te bevorderen die afgestemd is op de behoeften van de samenleving. Om te komen tot echte groei en vooruitgang is een gezonde en constructieve samenwerking nodig.

Verder wil ik zeker ook de aandacht vestigen op de komst van onze nieuwe voorzitter, Michael Anseeuw, die ongetwijfeld een waardevolle bijdrage zal leveren aan onze gezamenlijke missie. Graag wil ik bij deze gelegenheid ook onze vroegere voorzitter, Johan Thijs, bedanken voor zijn niet aflatend engagement voor de sector gedurende vele jaren. In 2023 kregen we ook een gloednieuwe website, waarbij hard werd gewerkt om onze content nog duurzamer en transparanter te maken voor consumenten, ondernemers en stakeholders.

Als we naar de toekomst kijken, dan zijn we vastbesloten om onze positieve impact te versterken en vorm te geven aan een veerkrachtige, inclusieve en innovatieve financiële sector. Febelfin wil er zich dan ook toe verbinden om als constructieve en proactieve partner mee te bouwen aan de maatschappij van morgen.

Veel leesplezier.

Karel Baert, CEO van Febelfin

KERNCIJFERS

De Belgische financiële sector in enkele kerncijfers:

Er zijn **81**
banken in België ¹

Er zijn in totaal
3.243
bankkantoren ²

KERNTAKEN

€ 292 miljard

Kredieten aan gezinnen

€ 191,2 miljard

Kredieten aan Belgische niet-financiële ondernemingen

€ 63,1 miljard

Kredieten aan de Belgische overheid

(01/2024; op territoriale basis) ¹

Er werken
45.644

mensen in de banksector ²

3.120

personen werden aangeworven
in 2022 ²

In 2023 werden, exclusief herfinancieringen, meer dan 180.000 hypotheek-

contracten afgesloten voor een totaalbedrag van bijna

€ 30 miljard ⁴

11,1%

rendement op eigen vermogen ³

15,4 miljoen

abonnements PC bankieren ²

12,9 miljoen

abonnements mobiel bankieren ²

Tijdens het eerste halfjaar van 2023 werd

€ 5,2 miljard

verstrekt in de vorm van consumentenkrediet ⁴

93,7%

van het spaargeld wordt omgezet in leningen ¹

3,2 miljard

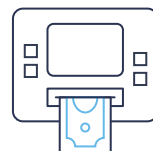
kaartbetalingen in 2022 ⁶

waarvan **62,3%** contactloze betalingen ⁷

In 2023 hadden de Belgen toegang tot

4.055

geldautomaten van banken ²

In 2023 werden bijna 265.000 contracten voor ondernemingskredieten afgesloten voor een totaalbedrag van bijna

€ 56 miljard ²

€ 270 miljard

op geregementeerde spaarboekjes ¹

- 17,1% van de spaargelden in september 2023 werd belegd in fondsen. Dit is hoger dan het Europese gemiddelde (10,5%) ¹⁹

- Sinds 2014 is cumulatief meer dan € 72,5 miljard in fondsen belegd. ⁸

- 1,792 miljoen Belgen bezaten samen een totaalbedrag van € 22,9 miljard in de vorm van pensioenspaarfondsen. ⁸

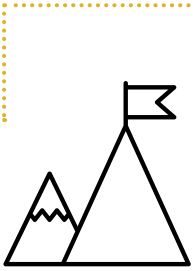
- Eind september 2023 bedroeg het netto actief van de in België publiek verdeelde fondsen € 255,2 miljard. ⁸

€ 5,9 miljard

aan belastingen en bijdragen (vennootschapsbelasting, allerhande taken (incl. lokale), BTW en bijdragen (waaronder soc. zekerheid, DGS, SRF) ²

WAT IS DE ROL VAN FEBELFIN?

Missie

Zorgen voor een financiële sector die ten dienste staat van de maatschappelijke behoeften.

Waarden

- Verantwoordelijk, samenwerkend, doelgericht
- Proactief
- Innovatief
- Geloofwaardig

4 kerntaken

Standpunten innemen

voor en door leden

Diensten verlenen

- Informeren
- Duiden en advies geven
- Projecten begeleiden
- Opleiding via Febelfin Academy

Lobbyen

op regionaal, nationaal en Europees niveau, maar ook door deelname aan sociale onderhandelingen en in dialoog gaan met een ruim netwerk van stakeholders.

Communiceren

met de leden en het grote publiek en deelnemen aan debatten op professioneel, politiek, maatschappelijk en educatief vlak.

Als woordvoerder van de financiële sector beantwoordde Febelfin 641 persoproepen in 2023.

Strategische doelstellingen

Noden

Voldoen aan de dagelijkse financiële noden in alle fases van het leven.

Financiering

De juiste antwoorden bieden op de financieringsnoden van particulieren, bedrijven, overheden en hun projecten.

Diensten

Innovatieve, veilige en kwaliteitsvolle financiële diensten bereikbaar maken voor alle burgers.

Dialogoog

Luisteren naar de maatschappelijke noden en in dialoog treden met een ruim netwerk van partners en stakeholders die samen willen streven naar een duurzame financiële sector.

Openheid

Werken aan een stabiel, duurzaam en eerlijk regelgevings- en bedrijfsklimaat.

De strategische doelstellingen zijn vertaald in vier prioriteiten, die nog verder kunnen worden uitgebreid:

Financiering van de economie

Digitaal bankieren

Soliditeit van de banksector en strijd tegen financiële criminaliteit (witwassen en fraude)

Duurzaam bankieren

Financiering van de Belgische economie

De kerntaak van banken is uiteraard het financieren van de economie. Zij scheppen kansen voor mensen en bedrijven om te groeien, waardoor de economie blijft draaien. Financiële instellingen in België spelen dan ook een cruciale rol door hun klanten actief te ondersteunen en te begeleiden. Om dit te kunnen doen, hebben ze een solide omkadering nodig.

Particulieren ondersteunen

FINANCIERING AAN GEZINNEN

Banken staan gezinnen bij om hun dromen te realiseren en hun projecten te **financieren**.

Na twee jaar van uitzonderlijke resultaten werd 2023 gekenmerkt door een echte pauze wat **hypotheekleningen** betreft. Dit is te verklaren door de stijging van de rentevoeten. De rentevoeten hebben een belangrijke rol gespeeld in de evolutie van het voorbije jaar, en de stijging heeft zich vooral in de eerste jaarhelft laten voelen. Ook in de tweede jaarhelft had dit nog een negatieve invloed, maar die was wel minder uitgesproken.

Het totaal aantal kredietaanvragen in 2023, exclusief herfinanciering, daalde met iets meer dan 24% ten opzichte van 2022. Ook voor het bedrag is deze daling gelijkaardig.

Hoewel het geen gemakkelijk jaar was, werden, exclusief herfinanciering, meer dan **180.000** leningen verstrekt, goed voor een bedrag van bijna 30 miljard euro. Ondanks de daling blijven banken dus een belangrijke rol spelen in de financiering van de gezinnen.

ENERGIECRISIS: UITSTEL VAN BETALING VOOR HYPOTHECAIR KREDIET

Gezinnen ondersteunen, dat betekent voor de banken ook dat ze hen begeleiden in moeilijke tijden.

In het najaar van 2022 ging de financiële sector een uniek engagement aan om gezinnen zoveel mogelijk door de energiecrisis te helpen. Tot eind maart 2023 konden klanten in financiële moeilijkheden onder bepaalde voorwaarden uitstel van terugbetaling aanvragen voor het kapitaalgedeelte van hun hypothecair krediet.

.....

Eind maart 2023 werd in totaal voor 11.946 hypothecaire kredieten een uitstel van betaling verleend

.....

SPAREN: MEER TRANSPARANTIE EN EENVOUD

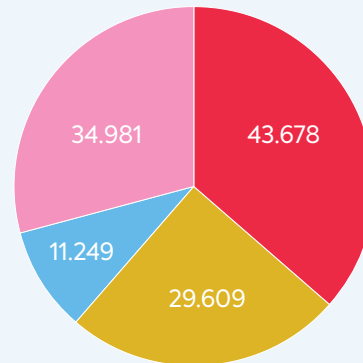
In 2023 was er ook aandacht voor sparen. Samen met staatssecretaris voor Consumentenbescherming Alexia Bertrand, minister van Economie Pierre-Yves Dermagne en minister van Financiën Vincent Van Peteghem ondertekende Febelfin een **protocol** om spaarrekeningen **transpanter** te maken. Spaarders kunnen de **uniforme webpagina** van hun bank raadplegen om de spaarrekeningen die ze aanbiedt te vergelijken. Ze kunnen voortaan ook gemakkelijker de spaarrekeningen van verschillende banken **vergelijken** en het voor hen meest interessante aanbod kiezen. Het protocol bepaalt ook dat de betrokken banken hun aanbod van spaarrekeningen moeten **beperken** en hun klanten elk kwartaal, samen met de verworven getrouwheidspremie op de spaarrekening, **informatie** moeten sturen over het percentage van de getrouwheidspremie en de basisrente.

BANKSWITCHING

In 2023 werden via de gratis bankoverstapdienst Bankswitching 119.517 aanvragen ingediend om van bank te veranderen. Deze dienst biedt klanten die voor hun zicht- en spaarrekeningen wensen over te stappen naar een andere bank een snelle en eenvoudige overdracht zonder onderbreking van de betalingsopdrachten.

TYPE BANKOVERSTAP

- Afsluiting + overdracht betalingen zichtrekening
- Overdracht betalingen zichtrekening
- Afsluiting zichtrekening
- Afsluiting spaarrekening

Wat sparen betreft, plaatste Febelfin vraagtekens bij de idee van wettelijke initiatieven om de spaarrente te verhogen. Elke bank heeft een ander bedrijfsmodel en moet haar eigen risicoanalyse uitvoeren en inschatten welke spaarrente ze kan bieden.

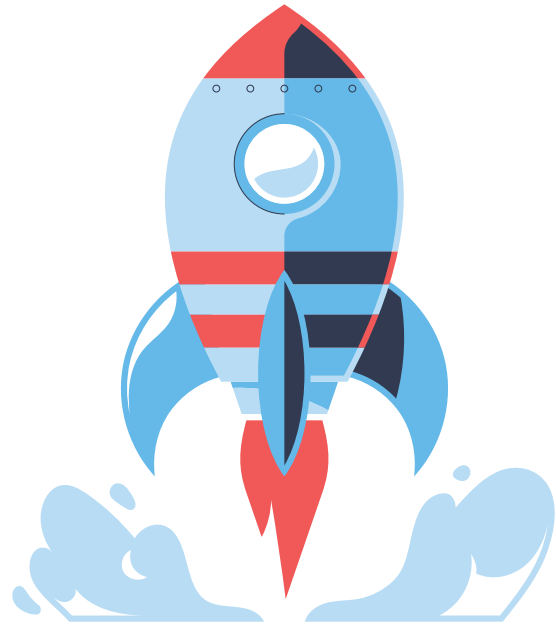
Bedrijven ondersteunen

FINANCIERING VAN BEDRIJVEN

Ook de vraag naar kredieten is afgenomen, maar minder sterk dan die naar kredieten aan particulieren. Dit was vooral te merken in de eerste 3 kwartalen van 2023. In het laatste kwartaal van 2023 zagen we opnieuw beterschap. In dit laatste kwartaal was de vraag van bedrijven naar kredieten beduidend groter dan in dezelfde periode in 2022, wat heeft geleid tot een aanzienlijke toename van de kredietverlening in deze periode.

Over heel 2023 hebben ondernemingen toch net iets meer kredieten aangevraagd dan in 2022 (+0,6%).

De gebruikte uitstaande bedrijfskredieten (inclusief vastleggingskredieten) bedroegen eind 2023 191,2 miljard euro, en dat is 2,4% meer dan eind 2022.

De vertraging van de groei van leningen aan bedrijven is dan ook voornamelijk te wijten aan een kleinere vraag. De stijging van de rentetarieven heeft hier zeker een rol in gespeeld.

Banken scherpten hun beleid niet aan en bleven probleemloos leningen verstrekken.

De weigeringsgraad was in 2023 lager dan in de voorgaande 4 jaren.

Zorgen voor een stabiel en solide kader

om de maatschappelijke doelstellingen te verwezenlijken

BANKING PACKAGE

Om zijn rol in de financiering van de economie optimaal te kunnen vervullen, is het van cruciaal belang om een **gezonde** en **sterke** financiële sector te garanderen. Febelfin heeft zich het afgelopen jaar zeer actief ingezet voor een efficiënte en evenwichtige omzetting van de internationale Bazel-normen, het zogenaamde "**EU Banking Package**".

Dit moet het **risicobeheer** van banken nog meer versterken. In deze context is het belangrijk het juiste evenwicht te vinden tussen kapitaalvereisten en de financiering van de economie, met het oog op de digitale transformatie en een duurzame transitie. Bij het opstellen van de definitieve versie van de teksten heeft Febelfin samen met haar leden de omvang en de impact van de nieuwe regels op hun kapitaalvereisten geëvalueerd.

EEN AANGEPAST FISCAAL KLIMAAT

Op **fiscaal vlak** was 2023 een druk jaar met politieke voorstellen voor een algemene belastinghervorming die er uiteindelijk niet kwam, een staatsbon met een heel aparte fiscale verwerking en twee begrotingscycli waarin een aantal belastingverhogingen werden goedgekeurd. Febelfin heeft, in nauwe samenwerking met de deelvereniging BEAMA en andere Belgische en Europese federaties, geijverd voor het behoud van een evenwichtig en aantrekkelijk fiscaal kader, dat zoveel mogelijk rechtszekerheid biedt en de internationale competitiviteit van de financiële sector (banken, fondsen, enz.) vrijwaart.

Een **stabiel en evenwichtig** fiscaal kader is noodzakelijk om de **verwachtingen** van de samenleving te kunnen inlossen. In dit opzicht werden er in samenwerking met de belastingautoriteiten dan ook inspanningen geleverd om de Belgische en Europese procedures te vereenvoudigen en in de mate van het mogelijke te digitaliseren.

Bovendien was het in 2023 ook noodzakelijk om de nadruk te leggen op de **gelijke** fiscale behandeling van alle spaar- en beleggingsvormen die in België worden aangeboden. Het is de bedoeling om eerlijke concurrentievoorwaarden te creëren voor alle beleggingsvormen, waaronder uiteraard ook de beleggingsfondsen, ongeacht hun land van herkomst. Dit geeft beleggers de vrijheid om de producten te kiezen die het best aansluiten bij hun behoeften en risicobereidheid, zonder rekening te moeten houden met fiscale overwegingen.

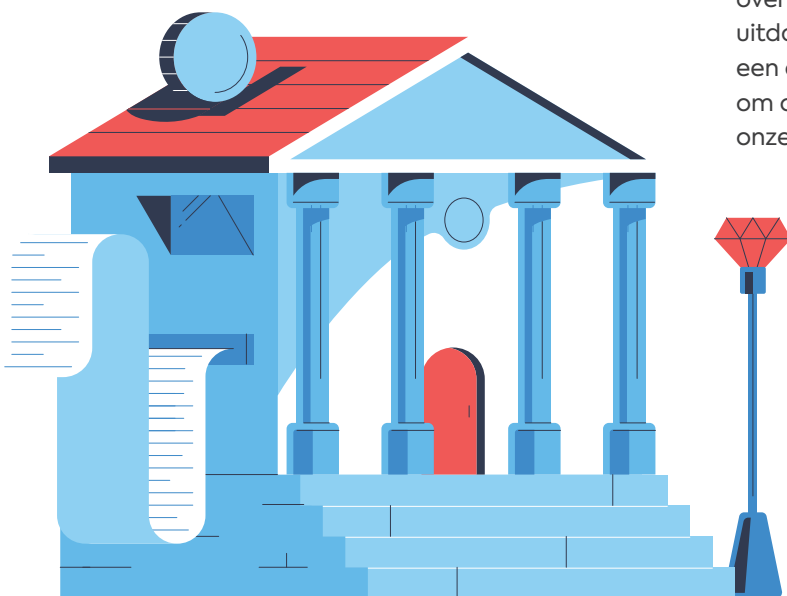
Ook in de context van de eenjarige staatsbon, die werd uitgegeven in september 2023, heeft Febelfin geijverd voor een gelijke fiscale behandeling van alle

spaar- en beleggingsproducten op één jaar. Deze strijd werd op het politieke toneel jammer genoeg verloren, en heeft een bijzondere druk met zich meegebracht, wat resulteerde in een onverwachte liquiditeitstest voor de Belgische banken. Niettemin hebben de banken alles in het werk gesteld om hun klanten te helpen tijdens de inschrijvingsperiode van de eenjarige staatsbon.

HET BELANG VAN STERKE BELGISCHE BANKEN

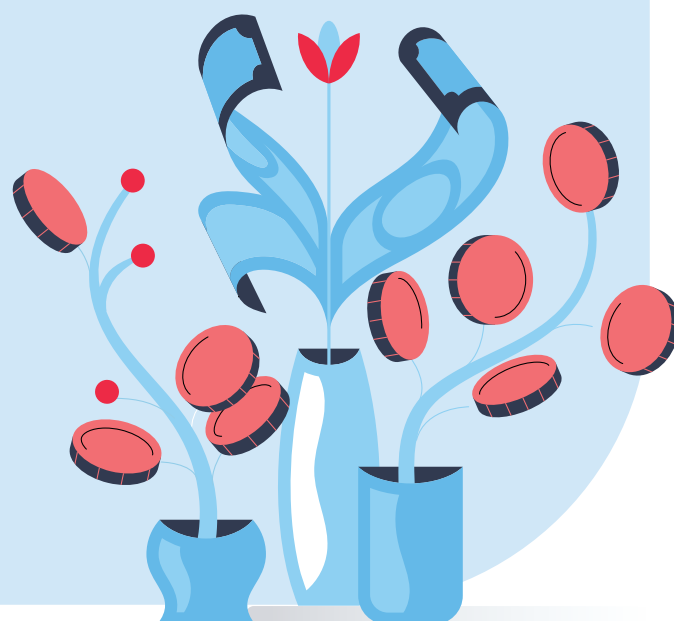
2023 werd ook gekenmerkt door een aantal beleidsvoorstellen, zoals het voorstel tot invoering van een overwinstbelasting op de banken, om zo de winsten die de banken maken extra te belasten. Dit voorstel werd niet weerhouden, maar de regering heeft er wel voor gekozen om opnieuw de DGS-bijdragen (depositogarantie-bijdragen) en de bankenheffingen te verhogen om het gat in de begroting te dichten, ondanks de vele bijdragen die de Belgische banken reeds leveren. De niet-aftrekbaarheid van de bankentaks werd van 80% naar 100% gebracht én er werd een extra progressieve bankenheffing ingevoerd om de grootste banken van ons land bijkomend te treffen.

Febelfin heeft daarbij de nadruk gelegd op de vele bijdragen die banken vandaag reeds leveren aan de begroting en de samenleving, en de noodzaak aan sterke banken voor de ondersteuning van de economie. België heeft nood aan gezonde en stabiele banken en daarom willen we erover waken dat lokaal verankerde banken een belangrijk onderdeel blijven uitmaken van de Belgische banksector, ten dienste van de klant en de maatschappij, en ter ondersteuning van de hele Belgische economie. De sector heeft dan ook een dringende oproep aan de regering gelanceerd om in gesprek te gaan over hoe zij, in partnerschap met de banken, de uitdagingen van de toekomst, zoals de transitie naar een duurzame samenleving, wil aangaan. Het doel is om op die manier samen ons economische weefsel en onze welvaart te versterken.

Duurzame samenleving

De financiële sector is zich ten volle bewust van het belang van de aanpak van duurzaamheidsvraagstukken in zijn activiteiten. De sector speelt een belangrijke rol bij de financiering van de transitie naar een meer duurzame samenleving, kan huishoudens en ondernemingen helpen duurzame beslissingen te nemen en hen ondersteunen via hun krediet- en investeringsbeleid. Duurzaamheid integreren in het hart van de commerciële en financiële activiteiten is dan ook van essentieel belang. Voor België en de Europese Unie gaat het niet uitsluitend om regelgeving, maar ook om de overgang naar een meer verantwoord en transparanter economisch model met de nodige aandacht voor de planeet en haar bewoners.

Een sector die de ecologische transitie vergemakkelijkt

HET BELANG VAN DUURZAME HYPOTHECAIRE KREDIETEN

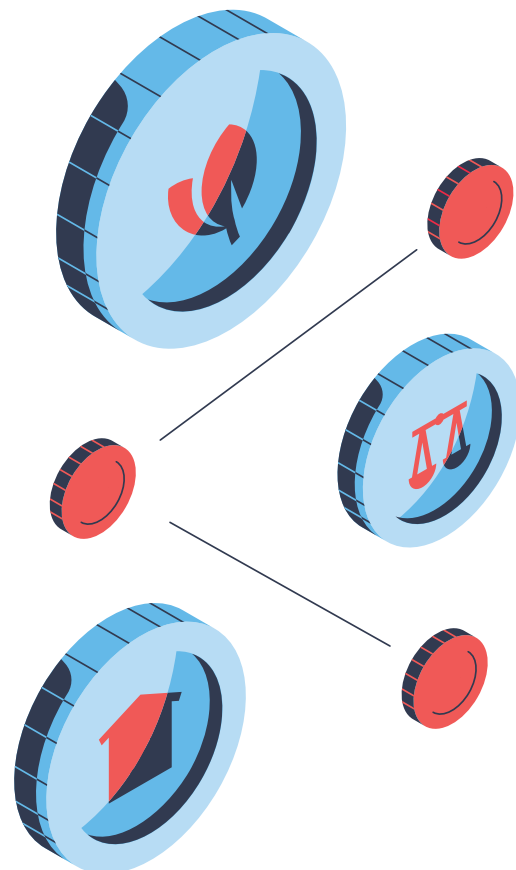
De kredietsector zet zich al heel wat jaren actief in voor het behalen van de energiedoelstellingen die zijn opgelegd op Europees, nationaal en regionaal niveau. De Beroepsvereniging van het Krediet (BVK) heeft een sleutelrol gespeeld in de ontwikkeling van het Energy Efficient Mortgages Initiative (EEMI) en het Energy Efficient Mortgage Label (EEML), ondersteund door de Europese Commissie.

In 2023 heeft de BVK samen met haar leden een **"energiezuinige"** hypotheek gedefinieerd, die het mogelijk maakt om de bijdrage aan de energietransitie te meten.

Bovendien is het Europese project **Life BE FREE**, dat door BVK-Febelfin werd gerealiseerd, gericht op de promotie van een koolstofneutraal Europa. Bij dit project, dat in oktober 2023 van start ging voor een periode van 3 jaar, is een consortium van partners betrokken om de dialoog met verschillende stakeholders te vergemakkelijken. Febelfin, VVSG, Wattson, Embuild, The Shift en Idea Consult slaan de handen in elkaar om een permanente rondetafel op te zetten rond de financiering van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. Het belang van

duurzaam wonen zal in de toekomst alleen maar verder toenemen. Energiebesparende renovaties van het Belgische verouderde woningpark zijn immers broodnodig om de klimaatdoelstellingen te halen. Alleen door samen te werken kan deze transitie slagen.

De beoordeling van de energie-efficiëntie is gebaseerd op het energieprestatiecertificaat voor gebouwen (EPC), dat van cruciaal belang is om klanten te informeren over de vereiste werkzaamheden en de financiering ervan. De rechtstreekse toegang tot de EPC-databases in de gewesten wordt als cruciaal beschouwd om de kredietsector op een geautomatiseerde en veilige manier van actuele informatie te voorzien. De sector blijft hier op gewestniveau aan werken.

CONSUMENTENKREDIET VAN DE TOEKOMST

Ook het gebruik van **consumentenkrediet** in de strijd tegen de opwarming van de aarde is een zeer belangrijk onderwerp. Heel wat projecten voor de **energie renovatie** van woningen worden momenteel gefinancierd met consumentenkredieten, en ondanks een stijging van de rentetarieven vorig jaar bleef het aantal groene leningen voor energiebesparende initiatieven groot. In de nabije toekomst zal dit type krediet waarschijnlijk aan belang winnen, vooral om de transitie naar **hybride en elektrische voertuigen** te ondersteunen. Het staat vast dat consumentenkredieten een cruciale rol spelen in de samenleving van de toekomst, omdat ze essentiële behoeften financieren die verband houden met de maatschappelijke transitie. Om in te spelen op deze groeiende vraag en om het imago van consumentenkrediet te verbeteren, hebben de BVK en haar leden, met de steun van partners zoals Embuild, Febiac, Agoria, Traxio en Unizo, een campagne opgestart, die gestalte heeft gekregen door de website www.consumentenkredietvoormorgen.be.

.....

In 2023 werden 108.203 nieuwe consumentenkredieten afgesloten voor renovaties. 55.293 hiervan hadden betrekking op investeringen in energie-efficiëntie.

.....

DUURZAAM VERMOGENSBEHEER: EEN TOONAANGEVENDE SECTOR

Dankzij de toenemende betrokkenheid van het publiek bij vraagstukken rond milieu en duurzaam beheer ('E'), maatschappelijke kwesties ('S') en verantwoord bestuur ('G'), is de integratie van duurzaamheidsdoelstellingen in de bedrijfscultuur de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Hierdoor is ook de behoefte ontstaan om de **ESG**-principes te integreren in wereldwijde **beleggingen**. Door spaargelden te sturen in de richting van **duurzame beleggingen** spelen vermogensbeheerders een sleutelrol in de inspanningen van Europa voor een groenere planeet. De Belgische sector van het

vermogensbeheer wil het voortouw nemen in deze evolutie en manieren onderzoeken om de efficiëntie van de processen voor portefeuillebeheer te verbeteren met het oog op een duurzame toekomst. Om dit te bereiken moeten vermogensbeheerders bijvoorbeeld streven naar een gediversifieerd aanbod van duurzame beleggingsoplossingen - met een focus op E, S of G - en ervoor zorgen dat de duurzaamheidsdoelstellingen rekening houden met een geleidelijke transitie.

VERSTREKKEN VAN GEGEVENS OVER DUURZAME ONTWIKKELING

Het belang van ESG-rapportering voor ondernemingen zal alleen maar toenemen en is een essentieel instrument voor bedrijven om hun duurzaamheidsprestaties te monitoren en te beheren. Transparantie over de duurzaamheidsstrategie zal bovendien een basisverwachting worden van stakeholders in de verschillende domeinen, inclusief financiële instellingen.

Febelfin ligt aan de basis van de creatie van een eenvoudig systeem om **ESG-data uit te wisselen** tussen kmo's, hun handelspartners, banken en andere mogelijke stakeholders. Het is de bedoeling om dit proces zo eenvoudig mogelijk te maken voor kleine ondernemingen, zodat ze geen extra administratieve lasten hebben, en tegelijkertijd investeerders kunnen aantrekken en financiering kunnen krijgen door hun inzet voor duurzame ontwikkeling te benadrukken. We willen de ondernemingen de hand toereiken en hen een oplossing aanbieden om hen te helpen bij deze nieuwe uitdagingen. Dit project is het resultaat van een samenwerking die gebaseerd is op de bijdragen van verschillende stakeholders. De grondslag van de creatie van het systeem werd in 2023 gelegd, maar het project zal verder worden uitgewerkt in 2024.

Het Towards Sustainability label, dat wordt beheerd door het Central Labelling Agency (CLA), is een belangrijk instrument om financiering naar duurzame producten te begeleiden en meer houvast te bieden aan consumenten en institutionele beleggers die willen investeren in duurzame financiële producten.

De criteria van het Towards Sustainability label worden om de twee jaar herzien. **Dankzij de herziening van 2023, wordt de ambitie van het label versterkt** door te focussen op de energiesector, de

uitoefening van stemrecht, de minimale impact van ESG-strategieën en de prestaties van de portefeuille op het gebied van BKG-intensiteit (broeikasgassen) en genderdiversiteit. Deze update vereist meer transparantie over de engagementsinspanningen,

de decarbonisatie van de portefeuillebeheerders en het beleid rond ontbossing en wegwerpplastic. De criteria zijn ook aangepast om beter aan te sluiten bij fondsen die beleggen in opkomende markten en portefeuilles van overheidsobligaties.

Towards Sustainability is **het meest uitgebreide ESG-label in Europa** en omvat bijna **800 duurzame financiële producten** die worden beheerd door meer dan 100 beheerders in meer dan 10 landen, goed voor een vermogen van meer dan 500 miljard euro.

Duurzaam financieren: strengere regels

EEN NIEUW TIJDPERK VOOR BEDRIJFSRAPPORTERING: DE CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTING DIRECTIVE (CSRD)

Opdat ondernemingen transparanter zouden zijn over hun milieu- en maatschappelijke impact, breidt de Europese Unie haar regels uit met de richtlijn voor **duurzaamheidsrapportering** door ondernemingen (**CSRD**). Dit betekent dat een groter aantal ondernemingen, met name de grootste en de ondernemingen waarvan de aandelen worden verhandeld op openbare markten (beursgenoteerde ondernemingen), gedetailleerde **rapporten** zullen moeten delen over hoe zij de planeet en de samenleving helpen of schaden. Anders dan voorheen moeten deze rapporten worden gecontroleerd op nauwkeurigheid en moeten ze voldoen aan strenge EU-richtlijnen. Ze moeten ook in digitale vorm worden voorgesteld, zodat ze voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn. Financiële instellingen zullen deze "groene" gegevens van ondernemingen moeten verzamelen om tegemoet te komen aan hun eigen behoeften aan informatie en om de risico's verbonden aan klimaatverandering en andere milieu-uitdagingen te helpen beheren. Met haar acties streeft Febelfin naar een getrouwe transpositie in de Belgische wetgeving en een geharmoniseerde en efficiënte toepassing.

VERANTWOORD ONDERNEMEN BEVORDEREN: DE CORPORATE SUSTAINABILITY DUE DILIGENCE DIRECTIVE (CS3D)

De Richtlijn over de zorgplicht van ondernemingen (CS3D) wil ervoor zorgen dat ondernemingen in hun hele waardeketen verantwoord handelen met respect voor de mensenrechten en het milieu. Voor Febelfin is dit een wetsvoorstel om nauwlettend in de gaten te houden, aangezien het een aanzienlijke **impact** kan hebben op de financiële sector. Hoewel financiële instellingen momenteel nog niet onder de richtlijn vallen, zal dat in de toekomst waarschijnlijk wel het geval zijn, gezien de complexiteit en omvang van hun waardeketen. Daarom moeten we ons daar dus al op voorbereiden.

Een betrouwbare, efficiënte en veilige economie

Banken spelen een centrale rol bij het opsporen van financiële fraude. De strijd tegen het witwassen van geld en online fraude wordt beschouwd als een absolute topprioriteit voor de Belgische banken.

Fraudepreventie: een blijvend engagement

CAMPAGNE TEGEN PHISHING EN ANDERE ONLINE FRAUDE

Wat online fraude betreft, is sensibilisering van het aller grootste belang. Het Centrum voor Cybersecurity België (CCB), Febelfin et de Cyber Security Coalition hebben in 2023 een nieuwe **bewustmakingscampagne** over phishing gelanceerd met als slogan: "Phishing: het zit in de details!". Deze vorm van online fraude blijft een groot aantal slachtoffers maken, zowel bij particulieren als bij ondernemingen en organisaties.

Daarnaast bracht Febelfin het hele jaar door ook andere fraudepraktijken onder de aandacht, zoals CEO-fraude, hulpvraagfraude, fraude met beveiligde kluisrekeningen, helpdeskfraude of bankkaart-phishing.

In 2023 stelde Febelfin een storytelling op met als titel « Don't be fooled by a 'phish' ». Dit dossier geeft een overzicht van internetfraude, bevat de meest recente cijfers en belicht de evolutie en de huidige vormen van online fraude.

[LEES HIER DE BROCHURE](#)

Sinds oktober 2023 heeft de Hacker Hotline bijna 30 scholen en andere locaties bezocht.

ESCAPE GAME: DE HACKER HOTLINE

Te veel jongeren zijn zich nog steeds niet bewust van de gevaren van online fraude. 23% van hen heeft zelfs nog nooit van phishing gehoord. Daarom wilde Febelfin jongeren op een leuke manier bewust maken van de gevaren van online fraude en snel geld verdienen. Zo ontstond de **Hacker Hotline**, een mobiele escape room. Tijdens dit spel leren jongeren meer over de technieken die fraudeurs gebruiken om mensen in de val te lokken en ontdekken ze hoe ze zich kunnen wapenen tegen dergelijke vormen van fraude.

SENSIBILISERING VAN JONGEREN ROND HET FENOMEEN GELDEZELS

De sensibilisering van jongeren richtte zich ook op het fenomeen van de **geldezels**. Dankzij geldezels kunnen criminele organisaties grootschalige daden van oplichting blijven plegen en tegelijkertijd hun risico beperken. Een **onderzoek**, uitgevoerd door Febelfin in samenwerking met het onderzoeksbureau IndiVille, toont de **toenemende kwetsbaarheid aan van Belgische jongeren** om als geldezel te worden ingezet.

.....
1 op de 6 jongeren zou bereid zijn om zijn bankkaart en bankrekening uit te lenen in ruil voor geld.

Bron: IndiVille

Febelfin heeft hier proactief op gereageerd met een jaarlijks persbericht en een speciale **roadshow** voor scholen. Het doel van dit initiatief is om jongeren

bewust te maken van de risico's die ze lopen als ze geldezel worden. Via een interactief seminarie informeert en sensibiliseert Febelfin de doelgroep over alle aspecten van online fraude en de rol van geldezels. Febelfin werd al uitgenodigd door UCLouvain, FUCaM Mons, EPHEC en Haute Ecole Lucia de Brouckère. De scholentoeer wordt verdergezet in 2024.

BEDRIJVEN: OOK IN HET VIZIER VAN DE FRAUDEURS

Ook **bedrijven** worden steeds vaker geconfronteerd met online fraude. Daarom sensibiliseerde Febelfin ondernemingen via verschillende initiatieven zoals de lancering, in samenwerking met het VBO, van een **miniserie** op Kanaal Z rond **cyberveiligheid** voor bedrijven.

Febelfin heeft ook een **brochure** opgesteld die de meest voorkomende vormen van fraude in de bedrijfswereld toelicht. Deze brochure bevat nuttige adviezen om fraude binnen een bedrijf op te sporen of - beter nog - te voorkomen.

Online veiligheid: samenwerking en tools

INCIDENTENWAARSCHUWINGS-REGISTER IN DE STRIJD TEGEN PHISHING

Phishing is uitgegroeid tot een groot maatschappelijk probleem, met schadelijke gevolgen voor heel wat particulieren en bedrijven. Om deze uitdaging het hoofd te bieden, **werken** de overheid en Febelfin **samen** om de strijd tegen online fraude op te drijven. De Minister van Justitie werkte een voorontwerp van wet uit en overlegde hierover met Febelfin.

Dit project stelt een **incidentenwaarschuwingregister op voor banken**, zodat ze **informatie over verdachte transacties kunnen uitwisselen**. Het is de bedoeling om banken in staat te stellen nieuwe frauduleuze transacties onmiddellijk te blokkeren en zo de bescherming van klanten te verbeteren.

Dit Belgisch initiatief is even on hold gezet omdat in het kader van de Europese regelgeving over de herziening van de betaalrichtlijn (PSD 2) een gelijkaardig project zal worden opgenomen. Het is evident om een maximale afstemming te hebben met dit nakende Europees kader alvorens op Belgisch niveau verdere stappen te ondernemen.

IBAN-NAAMCONTROLE

De banksector werkt ook aan een technologische barrière tegen online fraude. Ze lanceerde een project om met name factuurfraude te bestrijden. Bij factuurfraude vervalsen fraudeurs een factuur en voeren ze een ander rekeningnummer in. De Belgische banken werken daarom aan een systeem waarmee gecontroleerd kan worden of het **IBAN-nummer** overeenkomt met de naam van de begunstigde. Ondertussen werd ook op Europees niveau een initiatief inzake de IBAN-naamcontrole goedgekeurd. De Belgische banksector zal er dus verder aan werken om haar initiatief te aligneren met de Europese modaliteiten, alvorens dit te kunnen lanceren.

PERMANENTE TOEGANG TOT BANKEN VOOR SLACHTOFFERS VAN FRAUDE

Online fraude is alomtegenwoordig en helaas kunnen cybercriminelen hun misdaden op elk moment plegen, ook na de kantooruren of tijdens het weekend. Daarom hebben de banken een **continue dienst** tegen cyberfraude opgezet voor hun klanten. De banken zijn **24 uur per dag, 7 dagen per week** bereikbaar via speciale nummers voor fraudegevallen. Ze kunnen dan onmiddellijk de banktoepassingen van hun klanten blokkeren als ze misbruik vermoeden. De telefoonnummers van de banken kan je vinden op de website van [Card Stop](#).

TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN

Zoals aangekondigd door de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) wordt cyberweerbaarheid vanaf 2025 een topprioriteit binnen de EU. Dit besluit is gericht op de versterking van het toezicht op **het beheer van IT-risico's** in financiële instellingen om de Europese financiële markten weerbaarder te maken tegen de toenemende dreiging van cyberaanvallen (Digital Operational Resilience Act, DORA).

In de loop van 2023 werd de DORA-regelgeving opgevolgd, onder andere op Europees en op Belgisch niveau, aangezien de regelgever graag het niveau van bewustzijn en paraatheid met betrekking tot de nieuwe regelgeving wilde kennen. Financiële instellingen moeten zich immers voorbereiden op een grondigere doorlichting van hun interne systemen, interne processen en corporate governance met betrekking tot de beveiliging van hun IT-systemen.

De strijd tegen witwassen

Banken spelen een sleutelrol in de strijd tegen witwassen. De banken nemen hun verantwoordelijkheid als “poortwachter” bijzonder ernstig en blijven continu investeren in personeel en infrastructuur.

DOMESTIC SANCTION SCREENING

In 2023 werd de laatste hand gelegd aan de overeenkomst inzake de “**Domestic sanction screening**”. Na maandenlange besprekingen slaagden een twintigtal Febelfin leden erin een belangrijk juridisch akkoord te formaliseren over de analyse van zuiver Belgische betaaltransacties. Het akkoord legt gemeenschappelijke vereisten vast voor de opvolging van klanten (op grond van de regels inzake financiële sancties en financiële embargo’s), zodat elke deelnemende bank kan vertrouwen op de controle door de andere banken die de overeenkomst onderschrijven.

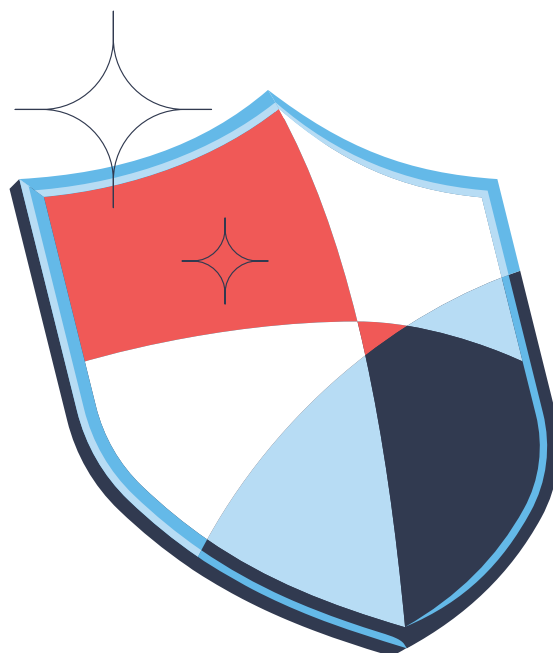
Het basisprincipe is dat elke bank haar klantendatabank moet vergelijken met de sanctielijsten en verslag moet uitbrengen aan het ministerie van Financiën als blijkt dat één van haar

klanten op een sanctielijst (blacklist) staat. De bank moet ook de activa van deze “blacklisted” klant bevriezen. Er mag geen enkele transactie meer vanuit zijn rekening worden uitgevoerd. Via de overeenkomst zijn duidelijke afspraken vastgelegd zodat deelnemende banken op elkaar kunnen vertrouwen dat de diverse regels omtrent sanctiescreening voor Belgische transacties correct worden toegepast.

BASISBANKDIENST VOOR BEDRIJVEN

Sinds 2023 geeft een wet bedrijven die in België gevestigd zijn het recht om via de FOD Economie een **bankrekening** met basisbetaaldiensten aan te vragen bij een systeemrelevante bank die wordt aangewezen om deze dienst te verlenen.

Febelfin werkte actief mee aan het implementeren van de wetgeving en gaf meermaals constructieve feedback over de optimalisering van de werking van de wettelijke procedure en de interactie met de antiwitwaswet van 18 september 2017 teneinde het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te voorkomen en het gebruik van contanten te beperken.

Innovatieve en digitale samenleving

De Belgische financiële sector is bijzonder dynamisch en is erin geslaagd om zich voortdurend aan te passen aan de digitale vooruitgang en opkomende technologieën. Zo benut de sector de kansen die digitalisering en innovatie bieden. Het voortdurend streven naar verbetering, gekoppeld aan de gedurfde toepassing van nieuwe technologieën, maakt van de financiële sector een pionier op het vlak van innovatie.

Innovatieve betaalsystemen

DIGITALE BETALINGEN IN OPMARS

De technologische vooruitgang wordt weerspiegeld in de huidige betaalmethoden. In Europa stellen we vast dat het gebruik van contant geld afneemt. In België is het aantal geldopnames op tien jaar tijd zelfs gehalveerd. De digitale betaaloplossingen hebben de voorbije jaren dan weer een grote vlucht vooruit genomen.

Digitale betalingen zijn trouwens het favoriete betaalmiddel van de Belgen geworden, wat een fundamentele trend bevestigt die al enkele jaren aan de gang is. Deze conclusie wordt ondersteund door de resultaten van de **Digital Payment Barometer 2023**, een Ipsos-studie uitgevoerd door de Vrije Universiteit Brussel in opdracht van de partners Febelfin, Bancontact Payconiq Company, Mastercard, Visa en Worldline. De barometer was ook een gelegenheid om de datum van 1 juli 2023 onder de aandacht te brengen als "**Digital Payment Day**". Deze "dag van de digitale betalingen" is een initiatief van de partners om consumenten aan te moedigen hun aankopen te betalen met de kaart, smartphone, smartwatch of een ander geconnecteerd object.

.....

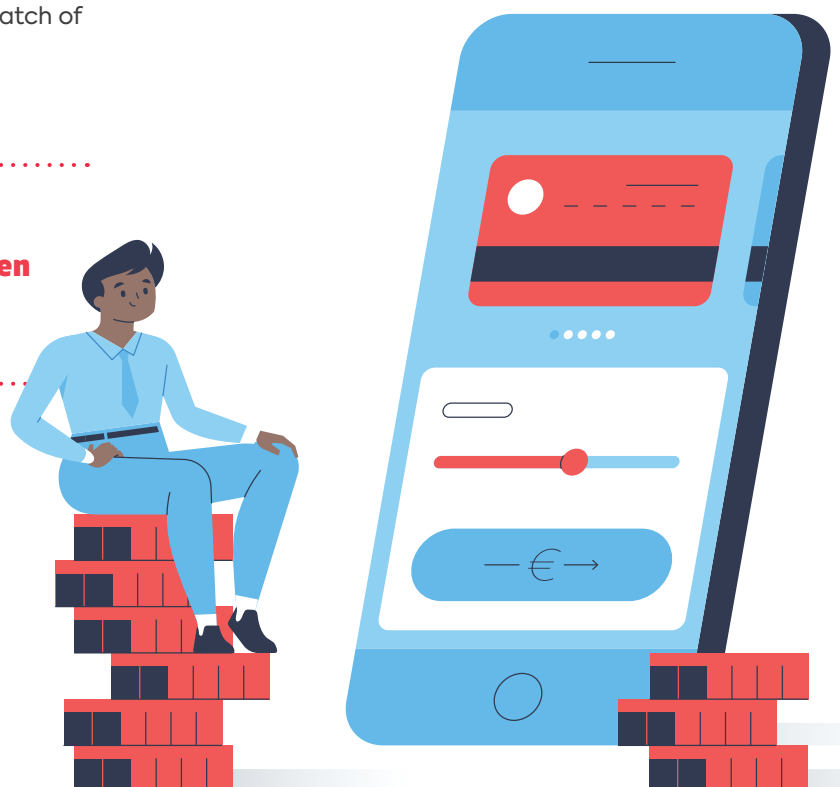
83% van de Belgen geeft de voorkeur aan digitale betalingen

Bron: Digital Payment Barometer, 2023

.....

VERLAGING VAN DE INTERCHANGE FEE: DE SECTOR MAAKTE ZICH ZORGEN

In juli 2023 uitte Febelfin haar **bezorgdheid** over het feit dat de overheid de **Interchange Fee** wou verlagen. Dit is een van de drie kostcomponenten van kaartbetalingen en in vele gevallen bovendien de laagste kost. Voor de handelaars zal een verlaging van deze kost uiteindelijk slechts een zeer beperkte impact hebben. Alle stakeholders werden door de overheid uitgenodigd om hun mening te geven over de verlaging van deze kosten. De sector heeft een negatief advies uitgebracht en heeft gewaarschuwd voor de gevolgen van een verlaging van de Interchange Fee, maar heeft jammer genoeg moeten vaststellen dat de regering toch beslist heeft de Interchange Fee verder te verlagen, tot de laagste in Europa. Dit zal op lange termijn negatieve gevolgen voor het lokale Belgische ecosysteem van de betalingen met zich meebrengen, ten voordele van buitenlandse kaartaanbieders.

INSTANT Overschrijvingen WORDEN DE NORM

Een ander voordeel van de digitalisering is de hogere snelheid van betalingen. **Instant overschrijvingen**, waarbij het geld binnen enkele seconden op de rekening van de begunstigde staat, zijn volledig ingeburgerd.

In 2023 nam het aantal instant overschrijvingen opnieuw toe: het aantal binnenlandse instant overschrijvingen nam toe met 15,6% tot 171.289.955 overschrijvingen. Grensoverschrijdende overschrijvingen namen toe met 71,5% tot 14.290.769 transacties. Helaas staan nog niet alle EU-lidstaten even ver met het aanbod instant betalingen op hun respectieve markten. De Europese Commissie besloot daarom eind 2022 om instant betalingen wettelijk te verplichten en publiceerde in oktober 2022 een wetsvoorstel. Febelfin en haar leden ijverden in 2023 voor een wettekst die operationeel haalbaar was. De definitieve Europese regelgeving wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2024. Volgens de huidige ramingen zullen vanaf september 2025 alle financiële instellingen die standaard SEPA-overschrijvingen aanbieden, ook instant overschrijvingen moeten aanbieden aan hun klanten, ongeacht het gebruikte kanaal. Het aandeel instant overschrijvingen, dat momenteel 21,6% bedraagt, zal in België de komende jaren dus aanzienlijk toenemen.

DE DIGITALE EURO: EEN TOEGEVOEGDE WAARDE DIE VERDER GEANALYSEERD MOET WORDEN

De digitalisering van betalingen maakt de opkomst van verschillende vormen van digitaal geld, zoals de digitale euro, mogelijk. In oktober 2023 voltooide de Europese Centrale Bank haar studiefase, waarin zij zich richtte op de belangrijkste vraagstukken met

betrekking tot het ontwerp en de distributie van de digitale euro. In november ging de voorbereidende fase dan van start. Tijdens deze fase, die minstens twee jaar zal duren, zal de invoering van de digitale euro worden voorbereid: een verordening zal worden afgerond, de leveranciers van de benodigde (IT-) infrastructuur zullen worden gekozen en er zal ook een test- en experimenteerfase worden overwogen. Na deze periode van twee jaar kan worden besloten om over te gaan tot de laatste voorbereidingen die kunnen leiden tot de uitgifte en lancering van de digitale euro. Het wetgevingsproces werd eveneens opgestart in 2023. In juni publiceerde de Europese Commissie een wetsvoorstel voor de invoering van de digitale euro. Febelfin en haar leden volgen deze ontwikkelingen op de voet. Het is immers belangrijk dat een digitale euro doordacht wordt ontworpen, rekening houdend met het huidige betalingslandschap, de financiële stabiliteit van het banksysteem en de capaciteit voor toekomstige innovaties. Het is van essentieel belang om kritisch te blijven en te onderzoeken welke meerwaarde een digitale euro kan bieden alvorens deze op de markt te brengen en grote investeringen te vragen van alle betrokken partijen.

In juni 2023 stelde de Europese Commissie nieuwe wetsvoorstellen voor rond betalingsdiensten in de Europese Unie (PSD3 en PSR) die een aantal belangrijke wijzigingen aan de huidige richtlijn inhouden. Febelfin en haar leden hebben hierop gereageerd door besprekingen te voeren met beleidsmakers om de bezorgdheden van de sector te verduidelijken.

Evolutie van de financiële markten en infrastructuren

ANALYSE VAN VERKORTE AFWIKKELINGSCYCLI EN VAN DE TECHNOLOGISCHE INNOVATIES

Febelfin houdt zich bezig met de ontwikkelingen die een invloed kunnen hebben op het activiteitsdomein “Financiële Markten & Infrastructuur”, waaronder de zogenaamde Securities Value Chain, d.w.z. de dienstverlening aan klanten binnen het domein van de effecten (asset servicing).

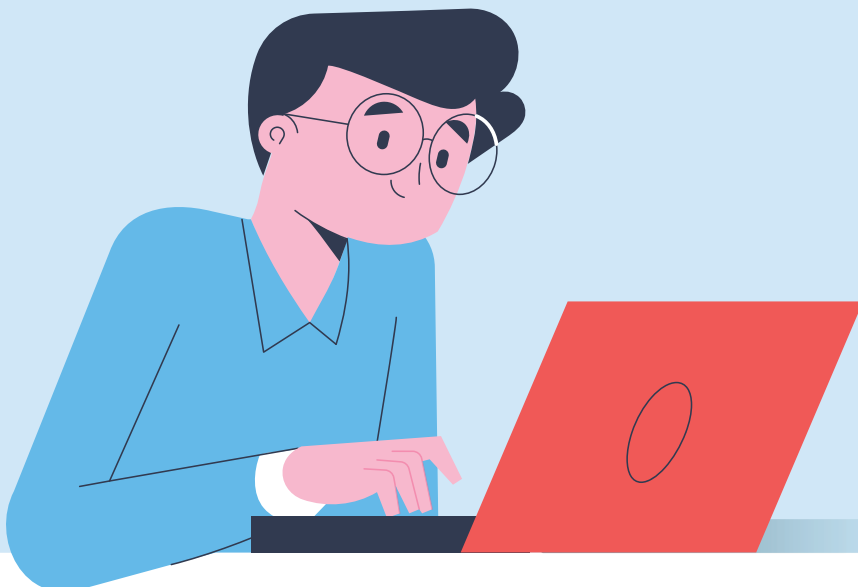
Een van de thema's die de operationele evolutie van de waardeketen van effecten (Securities Value Chain) sturen, is de **verkorting** van de afwikkelingscycli (settlement cycle) voor effectentransacties als gevolg van technische en internationale ontwikkelingen. In deze context heeft Febelfin geanalyseerd hoe marktinfrastructuren, financiële instellingen en hun

klanten in België en de Europese Unie zich kunnen voorbereiden op de afwikkeling T+1 en, op langere termijn, op de toekomst van de afwikkeling van de transacties. De analyse van deze potentiële ontwikkelingen omvat ook een beoordeling van de vraag of de afwikkeling en de bepalingen inzake efficiëntie (zoals automatisering) in België en de Europese Unie momenteel op een efficiënte manier werken en geschikt zijn voor versnelde afwikkeling. Daarnaast worden ook **nieuwe ontwikkelingen** en **technologieën** (zoals de distributed ledger technology) in verrichtingen in de groothandel onder de loep genomen, ook binnen het kader dat de Europese Centrale Bank hiervoor heeft ontwikkeld. Febelfin besteedt ook veel aandacht aan de rol van België als **financieel en innovatief centrum** en als duurzame steunpilaar van de economie.

Inclusieve samenleving

Inclusie is al lang een aandachtspunt voor de Belgische banksector, die zich hier actief voor inzet. Digitale inclusie betekent maatwerk, vergt actie op verschillende domeinen en bij verschillende doelgroepen en omvat ook een belangrijk financieel educatie. In een aantal domeinen heeft de sector een toonaangevende rol gespeeld, vooral wat inclusie en diversiteit in de bedrijfswereld betreft. Inclusie betekent ook luisteren naar de samenleving en het garanderen van de toegang tot bankdiensten. Rekening houden met de maatschappelijke bezorgdheden helpt om tegemoet te komen aan de behoeften van individuen.

Digitale inclusie: een prioriteit

INFORMATIESESSIES OVER DIGITAAL BANKIEREN EN ONLINE VEILIGHEID

Febelfin organiseert al enkele jaren **informatiesessies over digitaal bankieren en online veiligheid** in heel België. De meeste sessies vinden plaats op locatie, andere worden gegeven via webinars. Bij sommige sessies zijn ook bankvertegenwoordigers aanwezig om de deelnemers individueel te begeleiden.

In **Vlaanderen** vonden in 2023 meer dan 50 sessies plaats. In **Brussel** liep het project "J'adopte la banque numérique" (in samenwerking met Paradigm en easy.brussels) van september tot oktober 2023 en het bereikte meer dan 250 mensen. Dit project is nu uitgebreid naar heel Wallonië, in samenwerking met de SPW (Service public de Wallonie), het Agence du Numérique en de Waalse EPN (Espaces Publics Numériques). Dit initiatief wordt in 2024 voortgezet.

.....

In 2023 gaf Febelfin 86 informatiesessies over digitaal bankieren en online veiligheid waaraan meer dan 3.750 mensen deelnamen.

.....

ONLINE OPLEIDING "DIGICOACH"

Naast informatiesessies blijft de sector ook andere initiatieven ontwikkelen die gericht zijn op dat deel van de bevolking dat het moeilijker heeft om digitaal te bankieren. Daarom heeft Febelfin "Digicoach" ontwikkeld, een **online opleiding voor digitale coaches en begeleiders**, d.w.z. vrijwilligers of professionals die mensen helpen om hun digitale vaardigheden te verbeteren. Met deze opleiding willen we hen de nodige tools en een referentiekader aanreiken om digitale beginners te helpen om (in alle veiligheid) online bankdiensten en betaaltoepassingen te gebruiken. Op 6 maanden tijd hebben 319 vrijwilligers en professionals de opleiding gevolgd.

Febelfin maakte een brochure "**Digitale inclusie**" met hierin een oplijsting van al het materiaal dat wij ter beschikking stellen omtrent digitale inclusie en online veiligheid. Het is een handig en gestructureerd overzicht, voor zowel begeleiders, stakeholders als consumenten.

[LEES HIER DE BROCHURE](#)

Febelfin publiceerde de storytelling "**To app or not to app**". Dit document geeft inzicht in de manier waarop de Belgen vandaag hun bankverrichtingen uitvoeren en bevat ook de meeste cijfers over het aantal bankkantoren, geldautomaten en cashafhalingen.

[LEES HIER DE BROCHURE](#)

Financiële educatie op de voorgrond

EDUCATIEF MATERIAAL

Febelfin levert al geruime tijd aanzienlijke inspanningen om educatief materiaal te creëren en nieuwe initiatieven te lanceren om de Belgen maximaal te ondersteunen op het gebied van financiële educatie. In samenwerking met ED TV ontwikkelde Febelfin **nieuw educatief materiaal** die op een eenvoudige manier bankzaken en economische concepten zoals rente, inflatie en spaargeld uitleggen. Het format bestaat uit een video waarin een voor jongeren herkenbare situatie wordt voorgesteld, gevolgd door een toelichting van een expert. Er werden ook lesfiches gemaakt voor docenten, die dit kant-en-klaar educatief materiaal in de klas kunnen gebruiken. Al dit tweetalig materiaal is ook terug te vinden op de website van Febelfin en het platform van ED TV.

Febelfin ontwikkelde een tijd geleden ook educatief materiaal over **bitcoins** en **geldezels**. Dit materiaal, dat bestaat uit lesfiches en een driedelige miniserie, is nu ook beschikbaar in het Frans.

Om de financiële educatie van jongeren te verbeteren, is Febelfin het hele jaar door actief met informatie over geldzaken op haar website mijngeldenik.be en haar sociale media, zoals [TikTok](https://www.tiktok.com/@febelfin) en [Instagram](https://www.instagram.com/febelfin).

SCHOOLVOORSTELLINGEN: EEN SUCCES

Febelfin biedt niet alleen educatief materiaal aan, maar werkt ook samen met **Kamal Kharmach om de werking van de financiële sector op een transparante manier toe te lichten**. Kamal Kharmach, TV-presentator en docent Bedrijfseconomie aan de Karel de Grote Hogeschool, is ook stand-up comedian en gefascineerd door alles wat met economie te maken heeft. Met de steun van Febelfin heeft Kamal een comedyshow voor scholen gemaakt onder de naam "**Economedy**". De show is een groot succes: tot nu toe hebben al meer dan **15.000** leerlingen de show bijgewoond. De educatieve voorstellingen lopen nog tot eind mei.

.....
Jongeren geven zichzelf slechts 6,4/10 voor hun financiële kennis

Bron: IndiVille, 2023

.....

OOK LEREN OVER BELEGGEN

Ook het verstrekken van begrijpelijke informatie aan potentiële beleggers is van essentieel belang om de financiële basiskennis te bevorderen en hen in staat te stellen weloverwogen keuzes te maken bij het beheer van hun spaargeld. Ook BEAMA, een deelvereniging van Febelfin, heeft in 2023 verschillende projecten rond financiële educatie gelanceerd om de financiële kennis van het grote publiek over **vermogensbeheer** te verbeteren. Op Europees niveau heeft EFAMA een zeer toegankelijke **brochure** gepubliceerd met antwoorden op 9 veelgestelde vragen over dit onderwerp. Op de vernieuwde website van BEAMA werd de rubriek gewijd aan financiële educatie uitgebreid.

De sector wil de financiële geletterdheid van het grote publiek verhogen, maar wil ook investeren in de **financiële educatie van professionals**. Zo worden er in het kader van het vermogensbeheer bijvoorbeeld verschillende opleidingen aangeboden over beleggingsinstrumenten, waaronder beleggingsfondsen.

.....
Meer dan 6 op de 10 jongeren zegt dat hun kennis over beleggingsproducten onvoldoende is.

Bron: IndiVille, 2023

Toegang tot bankdiensten

TOEGANG TOT CASH GELD: PROTOCOL MET DE FEDERALE OVERHEID

Ondanks het toenemende gebruik van elektronische betalingen in ons land, is en blijft contant geld een belangrijk betaalmiddel. Daarom werden doorheen de jaren een aantal initiatieven opgestart door de banksector om de toegang tot cash geld te blijven garanderen. Febelfin startte in 2023 een dialoog met

de federale overheid en de Nationale Bank van België om na te gaan hoe de toegang tot geldautomaten kan worden geoptimaliseerd. De banksector blijft immers luisteren naar de bezorgdheden van de burgers en houdt er rekening mee bij de uitvoering van zijn projecten. Na afloop van deze besprekingen werd een **akkoord** bereikt tussen de banksector en de federale overheid, dat een ruime **toegankelijkheid en beschikbaarheid** van geldautomaten waarborgt.

“

Als banksector zijn we bijzonder verheugd dat er een akkoord is bereikt met de overheid. Zoals deze overeenkomst aantoont, willen we onze rol ten volle opnemen en zijn we bereid lopende projecten aan te passen om zo goed mogelijk in te spelen op de bezorgdheden van de samenleving.”

Karel Baert, CEO van Febelfin

”

BANKKOSTEN: DE BESTE PRIJS-KWALITEITVERHOUDING VOOR ALLE TYPES VAN KLANTEN

De Belgische banksector heeft KPMG Belgium de opdracht gegeven om een vergelijkende studie uit te voeren naar de **kosten** van betalingen voor consumenten en handelaars in België.

De Belgische banken werden vergeleken met de banken in zeven andere Europese landen (in buurlanden Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland, in twee landen in het Zuiden, nl. Spanje en Italië, en in een sterk gedigitaliseerd land, Zweden). De **analyse** van KPMG toont aan dat zowel handelaars als digitale en niet-digitale consumenten

heel goed worden bediend in België, zowel wat de prijs als wat het aanbod betreft. De studie toont bovendien aan dat België en Duitsland de enige landen zijn die een pakket aanbieden voor de niet-digitale consument, met aantrekkelijkere prijzen in België dan in Duitsland. In de andere landen zijn vergelijkbare diensten enkel “à la carte” beschikbaar, tegen een opmerkelijk hogere prijs dan in België.

De Belgische banksector heeft met de universele bankdienst (UBD) specifieke diensten uitgewerkt voor de niet- of minder digitaal vaardige groep klanten. Het jaarlijks **tarief** van de UBD varieert tussen 39 en 60 euro, wat verreweg het laagste is in vergelijking met de andere geanalyseerde landen.

De sector als werkgever: verantwoordelijk en toegewijd

EEN BANKIERSEED VOOR MEER VERTROUWEN

Febelfin heeft proactief meegewerkt aan de aanpassing van de regelgeving met betrekking tot de bankierseed, zoals opgenomen in de wet van 20 december 2023 houdende diverse financiële bepalingen. Met de invoering van de bankierseed zullen personen met een bestuursfunctie en bepaalde personeelsleden van kredietinstellingen en agenten voor bank- en beleggingsdiensten een **eed moeten afleggen**. Deze eed moet het **vertrouwen** in de financiële sector versterken. Febelfin zal meewerken aan de implementatie ervan in de banksector.

MEDEWERKERS OPLEIDEN

De financiële sector zet zich in om zijn medewerkers te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun carrière en hun talenten.

Het sectorale opleidingsaanbod Elan + is het resultaat van een unieke samenwerking tussen de vakbonden, de werkgevers van het paritair comité 310 en Febelfin

Academy. Elk jaar kunnen medewerkers gratis opleidingen volgen rond banktechnieken, persoonlijke ontwikkeling, digitale vaardigheden, talen, en ze kunnen ook loopbaanbegeleiding krijgen.

In 2023 telde het project 2.337 inschrijvingen. 851 van deze inschrijvingen waren voor de Fin Days, korte opleidingen die in samenwerking met partners worden georganiseerd rond de belangrijkste trends in de financiële sector. In 2023 waren de thema's uitdagingen en opportuniteiten voor de financiële sector, datageletterdheid en duurzaamheid.

Op 6 en 7 oktober 2023 organiseerde Febelfin Academy ook de 4de editie van de **Fin Challenge**. De Fin Challenge is een tweejaarlijks initiatief van Febelfin Academy in samenwerking met Fin Talent, het gezamenlijke opleidingsinitiatief van de banksector.

Het thema van dit jaar was "*Nieuwe bancaire businessmodellen*". Gedurende twee dagen bundelden meer dan 60 professionals van 15 verschillende organisaties uit de financiële sector hun ideeën. Tijdens de slotpresentatie stelden de 12 teams hun bedrijfsconcept voor aan de jury en het publiek. Uiteindelijk wonnen twee teams de wedstrijd.

Het engagement van de sector als werkgever houdt ook in dat kantoormedewerkers begeleid kunnen worden in specifieke situaties, zoals bij klanten met een beperking. Febelfin heeft daartoe een brochure opgesteld om het onthaal van klanten met een beperking te verbeteren en om het personeel in de kantoren op dit vlak beter te begeleiden.

[LEES HIER DE BROCHURE](#)

NIEUW TALENT AANTREKKEN

Naast het aanbieden van opleidingen binnen de sector is het van cruciaal belang om de zichtbaarheid van de verschillende beroepen in de financiële sector te vergroten en de vele job- en carrièremogelijkheden die de sector biedt in de kijker te zetten.

Daarom organiseert Febelfin Academy al enkele jaren de **Fin Competition**. Dit is een wedstrijd tussen hogescholen en universiteiten om te bepalen wie de beste virtuele bank van België wordt. Het doel is niet alleen om de bedrijfswereld en het onderwijs dichterbij elkaar te brengen, maar ook om studenten een inzicht te geven in het reilen en zeilen van de financiële wereld. Onze experts leren jongeren hoe de sector werkt en hoe zij er het verschil kunnen maken. De vierde editie van de Fin Competition ging van start op 7 september 2023 en de finale vond plaats op 7 december 2023.

400 studenten van 13 hogescholen en 3 universiteiten namen deel aan de Fin Competition 2023

OVERLEG MET DE SOCIALE PARTNERS

Zoals in alle sectoren hebben de sociale partners in de banksector een nieuwe Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) onderhandeld voor de jaren 2023-2024.

De overeenkomst, die op 3 juli 2023 werd ondertekend, bestrijkt een groot aantal domeinen. De CAO omvat verschillende thema's, waaronder het individuele recht op 5 dagen opleiding per jaar, deconnectie en diversiteit.

Er werden ook evenementen georganiseerd om werken in de financiële sector te bespreken. Zo kwamen de sociale partners uit de bank- en verzekeringssector op 6 juni 2023 bij elkaar voor een reeks presentaties door deskundigen over **haalbaar werk in de financiële sector**. Zij stelden een brede waaier aan oplossingen en tools over dit onderwerp voor.

We wilden het thema haalbaar werk op een positieve en inspirerende manier aanpakken. Dat deden we door concrete bouwstenen aan te reiken voor bedrijven, HR-managers en preventieadviseurs, zodat ze hun beleid kunnen verbeteren"

*Wien De Geyter,
secretaris-generaal Febelfin*

DIVERSITEIT EN INCLUSIE BINNEN DE SECTOR

De banksector wil een voorbeeld zijn van een inclusieve en diverse manier van nadenken, besturen en beslissen.

De voorbije twee jaar heeft de sector zich onderscheiden door de vooruitgang op het gebied van **gendergelijkheid**, die ondertussen te zien is op alle managementniveaus in de financiële sector. **Vrouwen** vertegenwoordigen nu 46,5% van het middle management (middenkader), 32,2% van

het senior management (directie), 25,4% van de uitvoerende comités en 26,9% van de raden van bestuur. Dit zijn de bevindingen van het **jaarverslag** van **Wo.Men in Finance Belgium**. Vier jaar na de oprichting wordt Wo.Men in Finance, een vereniging die momenteel 55 financiële instellingen telt die het gelijknamige Charter hebben ondertekend, beschouwd als een uniek voorbeeld van een sectorale aanpak in België en Europa. De leden, banken, verzekeringsmaatschappijen en andere financiële ondernemingen, vertegenwoordigen samen meer dan 90% van de sector en hebben een echte community ontwikkeld voor het delen van ervaringen op het gebied van diversiteit, gelijkheid en inclusie.

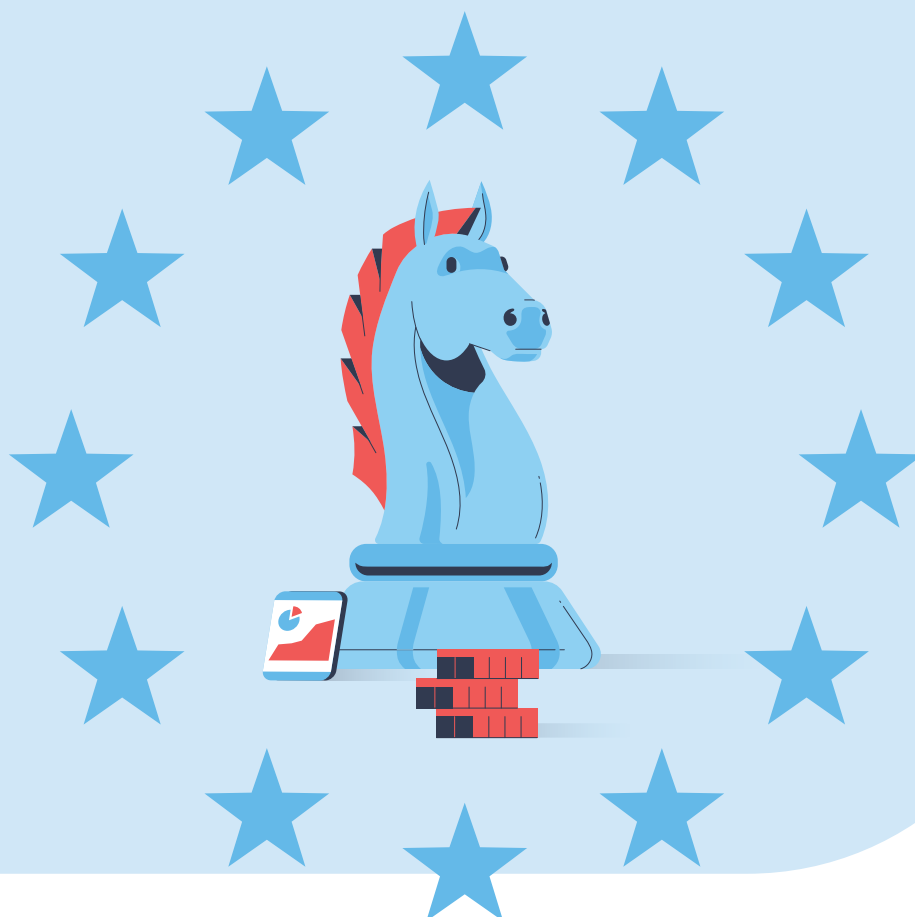
In 2023 werd onze deelvereniging BEAMA ook lid van Wo.Men in Finance Belgium. Dankzij dit lidmaatschap zullen we het potentieel dat door diversiteit en inclusie kan ontstaan binnen de sector van het vermogensbeheer kunnen benutten en zo kunnen zorgen voor positieve verandering.

Febelfin heeft vorig jaar ook proactief maatregelen genomen voor meer **multiculturele inclusie**. Er werd een werkgroep met 10 financiële instellingen opgericht om 'best practices' uit te wisselen om elke vorm van discriminatie op basis van de herkomst van de sollicitant te voorkomen. Tijdens een evenement op 20 oktober 2023 werd ook het **netwerk Multicultural Bankers** officieel gelanceerd, samen met de website www.multiculturalbankers.be.

Febelfin heeft zich ook uitgesproken voor meer **inclusie van LGBTQIA+** door het ondertekenen van het handvest Open@Work.

Partner in Europa

De oprichting van de bankenunie en de invoering van het banktoezicht op Europees niveau maken van de financiële sector een concreet voorbeeld van Europese integratie. Bovendien wordt een aanzienlijk deel van de financiële regelgeving ontwikkeld op niveau van de Europese Unie. De financiële sector volgt deze ontwikkelingen op de voet.

De sector en Europa: het Belgisch voorzitterschap en de regelgevingsdynamiek

AANBEVELINGEN VOOR HET BELGISCH VOORZITTERSCHAP

In het kader van het **Belgisch Voorzitterschap** van de Raad van de Europese Unie, dat in januari 2024 van start ging, heeft Febelfin haar **aanbevelingen** gepubliceerd over het Europees beleid en de betrokkenheid van België. In een uitgebreide standpuntnota zet Febelfin haar standpunten uiteen over een aantal thema's die tijdens het Belgisch Voorzitterschap onder de aandacht zullen worden gebracht. De sector heeft ook aanbevelingen geformuleerd over de politieke principes waarmee Belgische beleidsmakers rekening moeten houden in de context van de EU.

INITIATIEF VOOR EEN BETERE OPVOLGING VAN DE ONTWIKKELINGEN IN DE REGELGEVING

Febelfin volgt alle ontwikkelingen op het vlak van regelgeving binnen de Europese Unie nauw op en heeft een "**Regulatory dashboard**" gelanceerd dat alle wetgevingsinitiatieven van de EU opvolgt. Dankzij deze tool hebben alle leden van Febelfin een volledig overzicht van alle relevante informatie en documentatie over kwesties die de financiële sector aanbelangen.

Wekelijks ontvangen de leden een informatieve update. Zo kunnen de leden van Febelfin anticiperen op wat er de komende maanden en jaren staat te gebeuren op het Europese toneel en zich beter voorbereiden.

DE KAPITAALMARKTENUNIE: EEN BLIJVEND AANDACHTSPUNT

Febelfin blijft de besprekingen en regelgevingsvoorstellen van de Europese Unie op

Febelfin organiseert elk jaar een Fincafé. Dit is een interactief online event dat inspiratie en informatie biedt over actuele en relevante onderwerpen. Deze keer richtten de spotlights zich op het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, dat van start ging in januari 2024. Sprekers met uiteenlopende Europese achtergronden bogen zich over de verantwoordelijkheden, uitdagingen en kansen die gepaard gaan met het Voorzitterschap en over wat de doelstelling van de volgende Europese Commissie zou kunnen of moeten zijn.

het gebied van de **Kapitaalmarktunie** (Capital Markets Union) volgen en houdt haar leden op de hoogte. Febelfin volgt meer bepaald de initiatieven van de Commissie in het kader van de RIS (Retail Investment Strategy), die gericht is op het traject van de belegger, en een strategie op maat voor toewijzing van activa. Ook werd de basis gelegd voor de Listing Act, een pakket maatregelen dat de openbare kapitaalmarkten in de EU aantrekkelijker moet maken voor bedrijven en de toegang tot kapitaal voor kleine en middelgrote ondernemingen moet vergemakkelijken. Tot slot volgt Febelfin ook nauwgezet de herziening van de Verordening betreffende centrale effectenbewaarinstellingen (EU-verordening 909/2014, CSDR of "Central Securities Depository Regulation") en de Richtlijn aandeelhoudersrechten II (EU-richtlijn 2017/828, SRD II of "Shareholder Rights Directive II"). Febelfin ondersteunt de sector actief bij het bepalen van de standpunten en neemt deel aan diverse Europese initiatieven rond dit thema.

BIJLAGE

Duurzaamheidsverslag van Febelfin

Febelfin werkt al geruime tijd rond duurzaamheid, in de ruimste zin van het woord.

In 2023 onderzocht het Febelfin-team opnieuw hoe we via onze kernactiviteiten een duurzame bijdrage kunnen leveren. Febelfin legde daarbij de nadruk op inspanningen en initiatieven waarmee ze als federatie van de financiële sector haar leden kan helpen en ondersteunen om hun positieve maatschappelijke impact te maximaliseren en zo de maatschappelijke bijdrage van de financiële sector aan de duurzame transitie te versterken.

Samen met onze leden blijven wij werken aan oplossingen om de transitie naar een meer duurzame maatschappij mogelijk te maken en aan maatschappelijke initiatieven om inclusie te bevorderen.

Febelfin denkt niet alleen duurzaam, maar wil ook duurzaam zijn en dit op een transparante manier communiceren naar haar leden en stakeholders.

In het onderstaand overzicht lichten we een aantal verwezenlijkingen toe op het vlak van “milieu”, “maatschappij” en “governance” (ESG). Daarbij leggen we een verband met de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (DOD).

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

MILIEU

13 CLIMATE ACTION

Algemeen:

- Ondersteuning van de leden bij de integratie van de Europese taxonomie
- Ondersteuning van de energierenovatie van gebouwen (particulieren en ondernemingen) via hypothecaire leningen
- Leden helpen om voorkeuren op het vlak van duurzaamheid te integreren in beleggersprofielen en regels voor de bescherming van beleggers (MiFID)
- Ondernemingen bewustmaken van het belang van duurzaamheid en ESG-rapportering en individuele ondersteuning van ondernemingen door de leden op het vlak van klimaattransitie en investeringsplanning
- Life Be Free
- Consumentenkrediet voor morgen

Intern bestuur:

- Inspanningen op het gebied van intern mobiliteitsbeleid: elektrische fiets; mogelijkheid om de fiets en elektrische wagens op te laden; flexibel mobiliteitsbudget...
- Interne energiebesparende maatregelen: aandacht voor elektriciteitsbesparing, verwarming en verlichting, zonnepanelen, groene daken, beperkt gebruik van printers, duurzaam beleid inzake afvalverwerking en recycling, enz.

12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION

- Beheer en ontwikkeling van een norm voor "duurzame financiële producten" (Towards Sustainabilitylabel)
- Ontwikkeling van financieringsoplossingen ter ondersteuning van de circulaire economie, met name via financiële leasing: chartert voor de circulaire economie
- Ondersteuning van de leden bij de toenemende integratie van ESG-aspecten (bv. communicatie over ESG-verslagen, ...)

SOCIAAL

- Ontwikkeling en verstrekking van steunmaatregelen in het kader van de energiecrisis aan particulieren en ondernemingen
- Talrijke studies, acties en samenwerkingsverbanden op het gebied van digitale inclusie, met name voor kwetsbare groepen
- Verantwoord lenen en bestrijding van overmatige schuldenlast
- Handhaving van de toegankelijkheid van bankdiensten door het aanbieden van basisbankdiensten aan particulieren en het invoeren van de universele bankdienst (UBD) en de 10 actiepunten ter bevordering van (digitale) inclusie

- Tal van initiatieven op het gebied van financiële en digitale geletterdheid voor verschillende doelgroepen
- Sensibilisering van het grote publiek rond cybersecurity
- Informatiesessies over digitaal bankieren, betalingen en veiligheid

- Acties en campagnes ter verbetering van de genderdiversiteit en inclusie in de sector (bv. inclusiecampagne en ontwikkeling van instrumenten ter verbetering van de inclusie)
- Acties en initiatieven ter bestrijding van alle vormen van discriminatie (afkomst, godsdienst, enz.)
- Samenwerking met andere sectoren en ondernemingen voor meer gendergelijkheid (bv. inclusieve panels)
- Project Wo.Men in finance
- Aanstelling van een inclusiecoördinator die het inclusiebeleid intern en extern verder ontwikkelt
- Initiatieven voor klanten met een handicap
- Organiseren van evenementen met een evenwichtige vertegenwoordiging van mannelijke en vrouwelijke sprekers
- Lancering Multicultural Bankers in 2023
- S.HE Goes Digital

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

- Creëren van instrumenten om investeringen te kanaliseren naar economische transitie en herstel
- Inspanningen om de financiële sector te positioneren als een aantrekkelijke werkgever
- Investering in permanente opleiding van het personeel
- Initiatieven om het evenwicht tussen werk en privéleven te controleren, met inbegrip van het structurele kader voor telewerken
- Eerste sector in België met een CAO over deconnectie
- Initiatieven ter ondersteuning van het personeel bij de digitale omschakeling
- Inspanningen voor loononderhandelingen en handhaving van een concurrerend loonpakket
- Intern personeelsbeleid: mogelijkheid tot telewerken; flexibele werktijden; aandacht voor diversiteit; genderneutrale vacatures; opleiding; aandacht voor ergonomie en mogelijke stressfactoren op het werk...
- Ondertekening van het Charter Open@Work
- Initiatieven rond gezondheid op het werk, sportcoaching en activiteiten met collega's
- Samenwerking met Time4Society

GOVERNANCE

8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH

- Intern bestuur van Febelfin: een steeds groter deel van de beschikbare reserves beleggen in duurzame producten (fondsen)

16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS

- Initiatieven en nieuwe wetgeving ter bestrijding van financiële criminaliteit en het witwassen van geld
- Ondersteuning van de leden bij de toepassing van internationale embargo's
- Ondersteuning van initiatieven om de interne controle- en nalevingsprocedures voortdurend bij te werken
- De leden bijstaan bij de toepassing van de nationale en internationale belastingwetgeving met het oog op de correcte inning van de verschuldigde belastingen

17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS

- Talrijke partnerschappen met federale, regionale en lokale overheden, ngo's, sociale organisaties en tal van andere instellingen om de bovengenoemde doelstellingen te verwezenlijken en te ontwikkelen

Belgische Federatie van de financiële sector

Koning Albert II-laan 19, 1210 Brussel

www.febelfin.be